

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO FINACIJA
FEDERALNO MINISTARSTVO FINANSIJA

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF
BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERAL MINISTRY OF FINANCE

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije u javnom sektoru
u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2012. godinu

Sarajevo, novembar, 2013.

SADRŽAJ

1. KONCEPT	3
2. UVOD	4
2.1. Svrha i cilj	4
2.2. Pravna osnova i način sastavljanja godišnjeg konsolidovanog izvještaja za internu reviziju u javnom sektoru.....	4
2.3. Sistem internih finansijskih kontrola u javnom sektoru.....	5
3. INTERNA REVIZIJA	8
3.1. Uspostavljanje interne revizije i kapaciteti internih revizora	9
3.2. Obuka internih revizora.....	12
3.3. Rezultati provedenih revizija u 2012. godini.....	13
3.4. Interna revizija – budući pravci razvoja	19
4. CENTRALNA HARMONIZACIJSKA JEDINICA	20
4.1. Aktivnosti Centralne harmonizacijske jedinice	21
4.2. Centralna harmonizacijska jedinica - budući razvoj u oblasti interne revizije	23
5. ZAKLJUČAK.....	24

1. KONCEPT

Odredbama člana 7. stav 1. Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru (u daljem tekstu: Zakon)¹ utvrđena je obaveza Centralne harmonizacijske jedinice Federalnog Ministarstva finansija (u daljem tekstu CHJ FMF) da na osnovu pojedinačnih godišnjih izvještaja korisnika budžeta iz člana 18. Zakona izradi Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije u javnom sektoru Federacije BiH (u daljem tekstu: Godišnji konsolidovani izvještaj) i isti dostavi ministru finansija, koji ga, u skladu sa stavom (2) naprijed navedenog člana Zakona, dostavlja Vladi Federacije BiH.

Bosna i Hercegovina je potpisala dokument pod nazivom Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine, s druge strane, koji se sastoji od deset Glava i 135 članova.²

U Glavi VIII – „Politika saradnje“, član 90. koji nosi naziv „Saradnja u oblasti revizije i finansijske kontrole“ glasi:

„Saradnja između strana usmjerit će se na prioritete vezane za pravnu tečevinu (acquis) Zajednice u oblasti unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru (PIFC) i vanjske revizije. Strane će naročito sarađivati s ciljem da, izradom i usvajanjem odgovarajućih propisa, razvijaju unutrašnju finansijsku kontrolu u javnom sektoru, uključujući finansijsko upravljanje i kontrole, funkcionalno nezavisnu unutrašnju reviziju, te nezavisne sisteme vanjske revizije u Bosni i Hercegovini, u skladu s međunarodno prihvaćenim standardima kontrole i revizije, te metodologijama i najboljom praksom EU. Saradnja će također biti usmjerena na jačanje kapaciteta i obuke za institucije s ciljem razvijanja unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru kao i vanjske revizije (vrhovnih institucija za reviziju) u Bosni i Hercegovini, koja također podrazumijeva uspostavljanje i jačanje centralnih jedinica za usklađivanje sistema za finansijsko upravljanje i kontrolu i sistem interne revizije.“

Na osnovu navedenog Sporazuma, na nivou Federacije BiH izrađen je Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine. Na nivou institucija Bosne i Hercegovine oblast interne revizije regulirana je Zakonom o internoj reviziji institucija Bosne i Hercegovine³, a na nivou Republike Srpske, oblast interne revizije uređena je Zakonom o internoj reviziji u javnom sektoru Republike Srpske⁴.

Na osnovu naprijed navedenih zakona, u Bosni i Hercegovini formirane su tri centralne harmonizacijske jedinice, i to:

- na nivou Bosne i Hercegovine, uspostavljena je u 2010. godini,
- na nivou Federacije BiH, imenovan je rukovodilac u martu 2011. godine i
- na nivou Republike Srpske, uspostavljena je u 2009. godini.

---

¹ Službene novine FBiH, broj 47/08

² Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori, broj 10/08

³ Službeni glasnik BiH, broj 27/08

⁴ Službeni glasnik RS, broj 17/08

U skladu sa pomenutim zakonima, rukovodioci tri naprijed navedene centralne harmonizacijske jedinice su članovi Koordinacionog odbora centralnih harmonizacijskih jedinica (u daljem tekstu: KO CHJ), koji usvajaju okvirne zakonske i podzakonske propise iz oblasti interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole, te ih dalje entitetski razrađuju.

2. UVOD

2.1. Svrha i cilj

Svrha Godišnjeg konsolidovanog izvještaja je upoznati Vladu Federacije BiH o obavljenim strateškim i operativnim aktivnostima u 2012. godini, vezanim uz stanje i buduće pravce razvoja interne revizije, te aktivnostima CHJ FMF.

Godišnjim konsolidovanim izvještajem ujedno se izvještava Vlada Federacije BiH o dostignutom nivou usklađenosti zakonodavstva Federacije BiH sa pravnom stečevinom Evropske unije (dalje u tekstu: EU), vezano za oblast revizije i finansijske kontrole.

2.2. Pravna osnova i način sastavljanja godišnjeg konsolidovanog izvještaja za internu reviziju u javnom sektoru

Naprijed navedenim Zakonom propisana je obaveza CHJ FMF sastavljanja godišnjeg konsolidovanog izvještaja za internu reviziju u javnom sektoru u Federaciji BiH.

Na osnovu Uputstva za izradu godišnjeg izvještaja za internu reviziju u javnom sektoru FBiH, koji je ministar finansija donio u skladu sa odredbama čl. 7. i 18. Zakona, rukovodioci jedinica za internu reviziju su obavezni sačiniti godišnji izvještaj interne revizije, koji obavezno sadrži izdate revizorske izvještaje i informacije o ostalim aktivnostima koje su završene ili su u toku na dan 31. decembra prethodne godine, najkasnije u roku od 60 dana po završetku godine.

Kopija navedenog izvještaja dostavlja se rukovodiocu organizacije i CHJ FMF, a na zahtjev, godišnji izvještaj može biti dostavljen i organima zakonodavne, izvršne ili sudske vlasti i Uredu za reviziju institucija u Federaciji BiH.

Godišnji konsolidovani izvještaj za 2012. godinu obuhvata razdoblje od 1. januara do 31. decembra 2012. godine, a izrađen je na osnovu dostavljenih godišnjih izvještaja o obavljenim internim revizijama i aktivnostima internih revizora u institucijama u kojima su imenovani, uključujući i aktivnosti CHJ FMF u toj godini.

Godišnji konsolidovani izvještaj za 2012. godinu sadrži: pregled podataka o budžetskim korisnicima koji su uspostavili jedinice interne revizije, podaci o broju internih revizora, podaci o realizovanim aktivnostima interne revizije, predviđenim godišnjim planom interne revizije za 2012. godinu, pregled zaključaka iz svih internih

revizija izvršenih tokom 2012. godine, opće procjene sistema finansijskog upravljanja i kontrole, kao i slučajeve koji su uključivali kršenje propisa.

U okviru Godišnjeg konsolidovanog izvještaja dat je i pregled podataka o aktivnostima CHJ FMF, provedenim tokom 2012. godine, a koje se odnose na izradu zakonskih i podzakonskih propisa iz područja interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole, saradnju s međunarodnim stručnjacima u okviru IPA projekta za podršku razvoju sistema internih finansijskih kontrola, saradnju sa predstavnicima Delegacije EU, organizaciju seminara, konferencija, te saradnju s budžetskim korisnicima u svrhu implementacije ovog sistema u praksi, kao i saradnju s Uredom za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine.

U dijelu Godišnjeg konsolidovanog izvještaja u kojem se navode planovi budućih aktivnosti ukratko su navedene i aktivnosti koje su sprovedene tokom 2013. godine do trenutka sastavljanja ovog izvještaja, a koje će biti detaljnije obrazložene u Godišnjem konsolidovanom izvještaju za 2013. godinu.

2.3. Sistem internih finansijskih kontrola u javnom sektoru

Interna revizija, o čijim je aktivnostima pripremljen ovaj izvještaj, dio je sistema internih finansijskih kontrola koji se u javnom sektoru u Federaciji BiH razvija u skladu sa standardima i praksom EU.

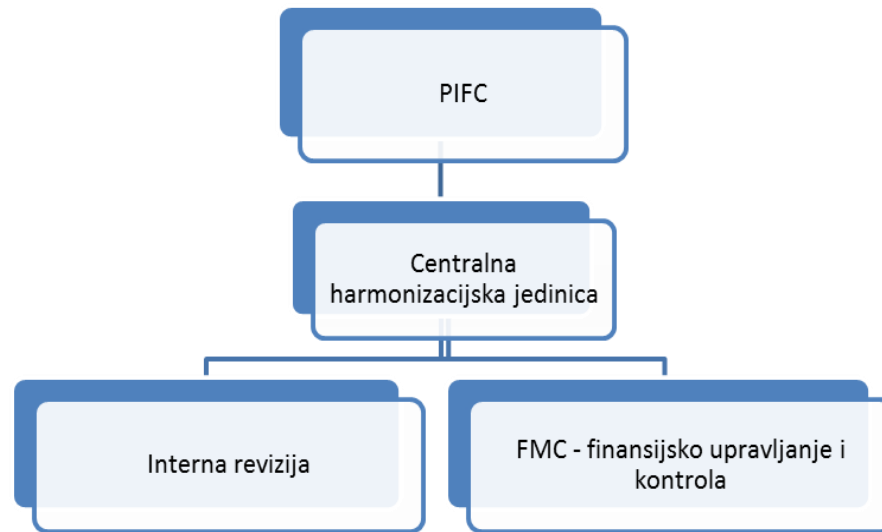
Koncept sistema javnih internih finansijskih kontrola, poznat pod skraćenicom PIFC⁵, razvila je Evropska komisija kako bi zemljama - potencijalnim kandidatima i kandidatima za članstvo u EU pomogla da unaprijede sisteme upravljanja i kontrolisanja budžetskih sredstava, uključujući sve izvore finansiranja i budžetska i sredstva koja se koriste iz fondova EU.

Iz tog razloga, razvoj sistema internih finansijskih kontrola predstavlja važnu aktivnost u smislu pripreme naše zemlje za buduće članstvo u EU, ali i za korištenje sredstava EU kroz fondove EU.

---

⁵ **Public Internal Financial Control** – interne finansijske kontrole u javnom sektoru

Sl. 1. Shematski prikaz PIFC koncepta:

Dakle, sistem internih finansijskih kontrola sastoji se od tri elementa:

- 1) finansijsko upravljanje i kontrola,
- 2) interna revizija i
- 3) centralna harmonizacijska jedinica.

1) Finansijsko upravljanje i kontrola⁶ je sveobuhvatan sistem internih kontrola koje uspostavljaju i za koje su odgovorni rukovodioci korisnika budžeta, a kojim se, upravljajući rizicima, osigurava razumna sigurnost da će se u ostvarivanju ciljeva budžetska i druga sredstva koristiti pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno u skladu sa zakonima i drugim propisima, štiteći sredstva od gubitaka, zloupotrebe i štete.

Ovaj se sistem uvodi radi unapređenja finansijskog upravljanja i odlučivanja u realizaciji postavljenih ciljeva organizacije, a naročito radi:

- a) obavljanja poslova u skladu sa zakonima, podzakonskim i internim aktima, ugovorima i propisanim postupcima;
- b) obezbjeđenja pouzdanog, potpunog i blagovremenog finansijskog i poslovnog izvještavanja;
- c) pravilnog, ekonomičnog, efikasnog i efektivnog korištenja sredstava;
- d) zaštite imovine, obaveza i drugih resursa od gubitaka koji mogu nastati neodgovarajućim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korištenjem, te zaštite od nepravilnosti i prevara.

⁶ Financial Management and Control (FMC)

Finansijsko upravljanje i kontrola obuhvata sve poslovne transakcije, a posebno one vezane uz prihode, rashode, konkursne procedure i ugovaranje, imovinu i obaveze.

Razvoj finansijskog upravljanja i kontrola podrazumijeva razvoj kroz pet komponenti⁷ koje uključuju:

- a) kontrolno okruženje (lični i profesionalni integritet, te etičke vrijednosti zaposlenika, rukovođenje i stil upravljanja, planski pristup poslovanju, organizacijska struktura, podjela ovlasti i odgovornosti),
- b) upravljanje rizicima (utvrđivanje, vrednovanje i rangiranje rizika uzimajući u obzir ciljeve korisnika budžeta, te poduzimanje potrebnih radnji radi sprečavanja rizika, odnosno minimiziranja njihovih učinaka),
- c) kontrolne aktivnosti (pravila, procedure, podjela ovlasti i odgovornosti, razdvajanje dužnosti, sistem dvostrukog potpisa i sl.),
- d) informacije i komunikacije (odgovarajuća, pouzdana i blagovremena komunikacija u cilju osiguranja informacija za donošenje odgovarajućih odluka, kvalitetni računovodstveni sistemi),
- e) praćenje i procjena sistema finansijskog upravljanja i kontrola (kontinuirano praćenje, postupci samoprocjene sistema finansijskog upravljanja i kontrola, aktivnosti interne revizije u cilju procjene adekvatnosti i prikladnosti sistema finansijskog upravljanja i kontrola, te pravovremenog ažuriranja).

2) Interna revizija je sastavni dio sistema internih finansijskih kontrola u funkciji:

- praćenja i procjene adekvatnosti, učinkovitosti i djelotvornosti uspostavljenih sistema upravljanja i kontrola,
- blagovremenog ukazivanja na slabosti i poteškoće koje mogu nastati i
- davanja preporuka za poboljšanje poslovanja.

Iako predstavlja dio sistema internih finansijskih kontrola, interna revizija funkcionalno je nezavisna:

- organizacijski se uspostavlja na najvišem nivou,
- direktno je odgovorna rukovodiocu institucije,
- nezavisna je i objektivna u procjeni sistema upravljanja i kontrola i davanju mišljenja o njihovoj prikladnosti i djelotvornosti.

3) Centralna harmonizacijska jedinica je organizacijski sektor u ministarstvu finansija i zadužena je za koordinaciju razvoja metodologije i standarda rada finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije, organizovanje edukacija, te provjeru kvalitete sistema internih finansijskih kontrola.

---

⁷ Komponente su utvrđene u skladu s INTOSAI smjernicama za standarde unutarnje kontrole za javni sektor, a temelje se na COSO modelu (COSO – Komitet za sponzorisane organizacije)

Koordinacijska i harmonizacijska uloga ostvaruje se putem saradnje sa brojnim sudionicima u razvoju ovog sistema, uključujući saradnju s budžetskim korisnicima, međunarodnim stručnjacima kroz projekte usmjerene na pomoć Bosni i Hercegovini u implementaciji ovog sistema, zatim saradnju sa predstavnicima Delegacije EU, saradnju sa sektorima za trezor i budžet (obzirom da razvoj finansijskog upravljanja i kontrola u velikoj mjeri zavisi i od razvoja budžetskog sistema), zatim saradnju s uredima za reviziju institucija i drugima.

Razvoj sistema internih finansijskih kontrola u Bosni i Hercegovini, kao i u svim zemljama koje, u skladu sa pretprijetnim pripremama za članstvo u EU, razvijaju ovaj sistem, započeo je na federalnom nivou putem uspostave CHJ FMF i putem uspostave interne revizije.

U prethodnom razdoblju aktivnosti CHJ FMF su većinom bile fokusirane na razvoj interne revizije, a o postignutim rezultatima više u nastavku ovog izvještaja.

3. INTERNA REVIZIJA

Interna revizija je nezavisno, objektivno uvjeravanje i konsultantska aktivnost kreirana s ciljem da se doda vrijednost i unaprijedi poslovanje organizacije. Ona pomaže organizaciji da ostvari svoje ciljeve osiguravajući sistematičan, disciplinovan pristup procjeni i poboljšanju učinkovitosti upravljanja rizikom, kontrolama i procesima upravljanja.

Interna revizija procjenjuje adekvatnost i učinkovitost sistema finansijskog upravljanja i kontrole u smislu:

- 1) identifikacije rizika, procjene rizika i upravljanja rizikom od strane budžetske organizacije,
- 2) ispunjavanja zadataka i postizanja definiranih ciljeva organizacije,
- 3) ekonomične, učinkovite i djelotvorne upotrebe resursa,
- 4) usklađenosti s uspostavljenim politikama, procedurama, zakonima i regulativama,
- 5) čuvanja sredstava organizacije od gubitaka kao rezultata svih vidova nepravilnosti i
- 6) integriteta i vjerodostojnosti informacija, računa i podataka, uključujući procese unutrašnjeg i vanjskog izvještavanja.

Funkcija interne revizije zasniva se na načelima nezavisnosti i objektivnosti, kompetentnosti i dužne profesionalne pažnje, te integriteta i povjerljivosti.

Interni revizori ovlašteni su da obavljaju pregled i procjenu upravljanja rizikom i internih kontrola i pri tome treba da poštuju:

- a) Metodologiju i Upute o internoj reviziji u javnom sektoru, koje je donijela CHJ FMF, uz saglasnost KO CHJ,
- b) Međunarodne standarde za profesionalnu praksu interne revizije, izdate od strane Instituta internih revizora i usvojene od KO CHJ,

- c) Kodeks profesionalne etike za internu reviziju, izdat od strane Instituta internih revizora, a usvojen od KO CHJ i
- d) Povelju, izdatu od strane CHJ, a usvojenu na KO CHJ.

3.1. Uspostavljanje interne revizije i kapaciteti internih revizora

Način uspostavljanja interne revizije u Federaciji BiH uređen je Zakonom, kojim je utvrđeno da se funkcija interne revizije vrši uspostavljanjem jedinica za internu reviziju.

Nadalje, članom 10. Zakona utvrđeno je da jedinica za internu reviziju u organizaciji u kojoj je uspostavljena, obavlja internu reviziju svih programa, aktivnosti, procesa i organizacije, uključujući i organizacije drugog nivoa potrošnje, koje nisu ispunile kriterije za uspostavljanje jedinica za internu reviziju.

Jedinice za internu reviziju organizacija, koje su odgovorne za upravljanje projektima i programima koji se implementiraju između više organizacija, koordinirat će rad jedinica za internu reviziju organizacija koje sudjeluju u tim projektima i programima⁸.

Jedinica za internu reviziju korisnika javnih sredstava prvog nivoa neće vršiti internu reviziju aktivnosti korisnika javnih sredstava drugog nivoa, ukoliko je na tom nivou uspostavljena jedinica za internu reviziju. Jedinica za internu reviziju korisnika javnih sredstava prvog nivoa nadzirat će i koordinirati aktivnosti jedinica za internu reviziju korisnika javnih sredstava drugog nivoa.⁹

Zakonom je također predviđeno da će se pravilnikom o kriterijima za uspostavu jedinica za internu reviziju detaljnije urediti kriteriji koje je potrebno ispuniti za osnivanje jedinica interne revizije, a koji se zasnivaju na:

- ukupnom godišnjem budžetu,
- broju zaposlenih,
- kompleksnosti transakcija i
- stepenu rizika koji je uključen.

Tokom 2012. godine radilo se na određivanju kriterija i pripremi nacrtu pravilnika o kriterijima za uspostavu interne revizije.

Pravilnik o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u javnom sektoru u Federaciji BiH i Pravilnik o uslovima za obavljanje poslova interne revizije u javnom sektoru Federacije BiH usvojeni su tokom 2013. godine.

Pregled raspoloživih podataka za 2012. godinu o tome gdje je uspostavljena interna revizija u Federaciji BiH i na koji način, te kakvi su kapaciteti internih revizora dat je u tabelarnom pregledu u nastavku:

---

⁸ Član 10. stav (2) Zakona

⁹ Član 10. st. (3) i (4) Zakona

Tab. 1.¹⁰- Pregled uspostavljenih internih revizija u budžetskim korisnicima na federalnom nivou u 2012. godini.

R/b	Naziv institucije (federalni nivo)	Način uspostavljanja		Broj sistematizovanih mjesta	Broj popunjenih mjesta
		Jedinica za internu reviziju	Reviziju obavlja Federalno ministarstvo finansija		
1.	Federalno ministarstvo finansija	1		4	3
2.	Institucije za koje internu reviziju obavlja Federalno ministarstvo finansija po Odluci Vlade	-	44	-	-
3.	Vlada Federacije BiH	Interni revizor u funkciji jedinice za internu reviziju	-	1	1
4.	Federalno ministarstvo zdravstva	1	-	4	1
5.	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	Interni revizor u funkciji jedinice za internu reviziju	-	1	1
6.	Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	Interni revizor u funkciji jedinice za internu reviziju	-	1	1
7.	Federalno ministarstvo za pitanje boraca i invalida odbrambeno - oslobodilačkog rata	1	-	4	1
8.	Vrhovni Sud FBiH i Sudska policija FBiH	Interni revizor u funkciji jedinice za internu reviziju	-	1	1
9.	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	1	-	4	1

¹⁰ U tabeli su iskazani podaci iz dostavljenih godišnjih izvještaja interne revizije za 2012. godinu

10.	Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja FBiH	Interni revizor u funkciji jedinice za internu reviziju	-	1	1
-----	---	---	---	---	---

Tab. 2.¹¹ - Pregled uspostavljenih internih revizija u budžetskim korisnicima na nivou kantona u 2012. godini

R/b	Naziv kantona	Postojeće stanje u oblasti interne revizije
1.	KANTON SARAJEVO	U sklopu Ministarstva finansija Kantona Sarajevo nalazi se Odjeljenje budžetske inspekcije, a potrebno je u skladu sa Zakonom formirati Odjeljenje interne revizije.
2.	TUZLANSKI KANTON	Internu reviziju vrši Ured za internu reviziju pri Vladi Tuzlanskog Kantona, što je u suprotnosti sa Zakonom. Sistematizovano pet radnih mjesta – popunjeno pet.
3.	ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON	Jedinica za internu reviziju pri kantonalnom ministarstvu finansija. Sistematizovano jedno i popunjeno jedno radno mjesto - interni revizor.
4.	HERCEGOVAČKO- NERETVANSKI KANTON	U toku je formiranje Odjela za internu reviziju.
5.	POSAVSKI KANTON	Sistematizovana jedinica za internu reviziju sa četiri uposlenika – popunjeno jedno radno mjesto.
6.	ZAPADNO- HERCEGOVAČKI KANTON	Nisu dostavljeni podaci u vezi interne revizije.
7.	UNSKO-SANSKI KANTON	Sistematizovana jedinica za internu reviziju pri kantonalnom ministarstvu finansija. Sistematizovano šest radnih mjesta – popunjena dva radna mjesta.
8.	KANTON 10	Nije uspostavljena jedinica za internu reviziju.
9.	BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON	Internu reviziju vrši jedinica za internu reviziju uspostavljena pri Vladi Kantona što je u suprotnosti sa Zakonom. Sistematizovana četiri radna mjesta – popunjena

¹¹ U tabeli su iskazani podaci o postojećem stanju u oblasti interne revizije u kantonima u FBiH kojima CHJ FMF raspolaže

		dva.
10.	SREDNJOBOSANSKI KANTON	Uspostavljena Jedinica za internu reviziju pri Ministarstvu finansija i MUP-u Kantona. Sistematizovano šest – popunjena četiri radna mjesta.

Od naprijed navedenih deset kantona, godišnje izvještaje o radu interne revizije, CHJ FMF dostavili su: Tuzlanski kanton, Bosansko-podrinjski kanton i Srednjobosanski kanton, dok preostali kantoni nisu dostavili godišnje izvještaje o radu interne revizije za 2012. godinu.

Tab. 3.¹²- Pregled uspostavljenih internih revizija u općinama u FBiH u 2012. godini :

R/b	Naziv općine	Postojeće stanje u oblasti interne revizije
1.	OPĆINA CENTAR SARAJEVO	U sklopu Općine Centar Sarajevo predviđen je i uposlen interni revizor. Sistematizovano jedno radno mjesto – popunjeno jedno radno mjesto.
2.	OPĆINA BIHAĆ	U sklopu Općine Bihać formirana je jedinica interne revizije. Od sistematizovanih sedam radnih mjesta – popunjeno pet.

Naprijed navedene dvije općine dostavile su godišnje izvještaje o radu interne revizije za 2012. godinu, dok preostale općine i gradovi sa statusom grada u Federaciji Bosne i Hercegovine nisu dostavili godišnje izvještaje o radu interne revizije za 2012. godinu, a CHJ FMF radi nedostatka kadrovskih kapaciteta nije bila u mogućnosti kontaktirati i analizirati uspostavu interne revizije u istima.

3.2 Obuka internih revizora

U organizaciji projekta EU „Podrška uvođenju javne interne finansijske kontrole (PIFC) u BiH” do maja 2012. godine održane su edukacije na kojima su učestvovali interni revizori uposleni u institucijama u Federaciji BiH, a cilj provedenih obuka bio je da se istima prezentuje metodologija rada, značaj strateškog planiranja i druge ključne stvari koje bi poboljšale praksu interne revizije:

- „Metodologija rada interne revizije“ (januar 2012.)
- „Strateško planiranje“ (april 2012.)
- „Prevenција i otkrivanje prevara“ (april 2012.)
- „Upravljanje ljudskim resursima“ (april 2012.)

¹² U tabeli su iskazani podaci iz dostavljenih godišnjih izvještaja interne revizije za 2012. godinu

Po završetku implementacije planiranih obuka za interne revizore u sklopu navedenog projekta, učesnicima obuka su podijeljeni certifikati.

Trenutno se certificiranje internih revizora u javnom sektoru Federacije BiH provodi putem Instituta internih revizora u BiH i Saveza računovođa, revizora i finansijskih radnika FBiH, međutim u narednom razdoblju bit će potrebno analizirati moguće načine organizacije certificiranja internih revizora, vodeći računa o potrebama javnog sektora, te raspoloživim resursima (ljudskim, materijalnim i finansijskim), uz saglasnost KO CHJ.

3.3. Rezultati provedenih revizija u 2012. Godini

Interna revizija svoje aktivnost obavlja kroz:

- a) strateško (trogodišnje) i godišnje planiranje revizije,
- b) testiranje, ispitivanje i procjenu podataka i informacija,
- c) izvještavanje o rezultatima i davanje preporuka u cilju poboljšanja poslovanja i
- d) praćenje realizacije preporuka interne revizije od strane uprave.

U skladu sa odredbama člana 18. st. (1), (2) i (3), a u vezi sa članom 7. Zakona, godišnje izvještaje interne revizije CHJ FMF dostavilo je 17 organizacija.

Na nivou Federacije BiH:

- Federalno ministarstvo finansija,
- Vlada Federacije Bosne i Hercegovine,
- Federalno ministarstvo zdravstva,
- Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije,
- Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica,
- Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata,
- Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva,
- Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine,
- Sudska policija Federacije Bosne i Hercegovine i
- Zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja Federacije Bosne i Hercegovine.

Na nivou kantona u Federaciji BiH:

- Tuzlanski kanton,
- Bosansko-podrinjski kanton,
- Ministarstvo finansija Srednjobosanskog kantona
- Zavod zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona

Na nivou općina u Federaciji BiH:

- Općina Centar
- Općina Bihać

Na osnovu dostavljenih godišnjih izvještaja o radu interne revizije sačinjena je analiza podataka u pogledu: broja obavljenih revizija, područja koja su revidirana, najznačajnijih nalaza i preporuka, te status provođenja preporuka.

Tab. 5.¹³- Pregled broja planiranih i obavljenih revizija tokom 2011. i 2012. godine

Federalni i kantonalni nivo (ministarstva i druga tijela), općine	2011.	2012.
Planirane revizije	69	181
Obavljene revizije	62	163
Obavljene, a ne planirane (tzv. ad –hoc revizije)	4	14
Ukupno obavljene revizije	66	177

Najznačajnija područja koja su zahvaćena revizijama u protekloj godini uključuju sljedeće:

1. REVIZIJA POSLOVANJA (ugovori o djelu, rad u komisijama, troškovi službenih vozila, revizija procesa donošenja podzakonskih akata, popis sredstava i obaveza, tekući transferi, interna revizija tekućih i kapitalnih grantova, obračun plaća i naknada i naknada koje nemaju karakter plaće, blagajničko poslovanje-obračun i isplata putnih naloga, interna revizija ostvarenja, evidentiranja i trošenja vlastitih prihoda u 2012. godini, sistem upravljanja imovinom i dr.)
2. JAVNE NABAVKE
3. PLANIRANJE I IZVRŠENJE BUDŽETA (poslovni proces pripreme i izrade finansijskog plana za 2012. godinu, poslovni proces pripreme i izrade kvartalnih i završnog finansijskog izvještaja i dr.)
4. UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA

Na osnovu dostavljenih godišnjih izvještaja o radu interne revizije u 2012. godini, utvrđeno je da je u postupku obavljenih internih revizija dato 699 preporuka.

¹³ U tabeli br.5 su iskazani podaci iz dostavljenih godišnjih izvještaja interne revizije za 2011. i 2012. godinu

Tab. 6.¹⁴- Pregled najznačajnijih nalaza i preporuka datih u postupcima obavljanja internih revizija tokom 2012. godine

INTERNE REVIZIJE U 2012. GODINI		
R/B	NAJZNAČAJNIJI NALAZI	NAJZNAČAJNIJE PREPORUKE
1.	Korištenje službenih vozila nije u skladu sa Uredbom o uslovima i načinu korištenja službenih putničkih vozila u organima uprave u FBiH i Pravilnikom o uslovima i načinu korištenja službenih vozila.	Službena vozila koristiti u skladu sa Uredbom o uslovima i načinu korištenja službenih putničkih vozila u organima uprave u FBiH i Pravilnikom o uslovima i načinu korištenja službenih vozila.
2.	Evidencije troškova korištenja službenih vozila su nepotpune.	Uspostaviti evidencije troškova po vozilima.
3.	Upravljanje bazom podataka stare devizne štednje povjereno je osobi po osnovu ugovora o djelu.	Preuzeti upravljanje bazom za staru deviznu štednju.
4.	Veliki broj radnih tijela - komisija.	Preispitati opravdanost rada broja radnih tijela.
5.	Neblagovremeno pokretanje postupka javnih nabavki.	Plan nabavki sačinjavati u skladu sa Pravilnikom o nabavci roba, vršenju usluga i ustupanju radova.
6.	Procedure zaključivanja ugovora o djelu nisu propisane.	Internim aktom propisati proces zaključivanja ugovora o djelu, planiranje sredstava, definisanje osnova za zaključivanje ugovora o djelu.
7.	Procedure formiranja radnih tijela nisu propisane.	Internim aktom propisati formiranje radnih tijela i komunikaciju između sektora.
8.	Ugovori o djelu zaključivani su i za poslove i zadatke propisane pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji.	Za poslove propisane pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji ne zaključivati ugovore o djelu nego ugovore o radu.
9.	Popis imovine, obaveza i potraživanja nije obavljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH u dijelu usklađivanja stvarnog i knjigovodstvenog stanja i sastavljanja potpunih izvještaja.	Popis imovine obavljati u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
10.	Dodaci za plaću dodijeljeni su i za radna mjesta kojima ne pripadaju.	Dodatke na plaću dodjeljivati u skladu sa odredbama pravilnika o radu.
11.	Pogrešna primjena propisa u dijelu koji se odnosi na stručno usavršavanje.	Preispitati utemeljenje i primjenu člana 3. i pojedinih odredbi člana 6. Pravilnika o akademskom i stručnom usavršavanju.
12.	Računi reprezentacije nemaju u prilogu obrazloženja iz kojih bi se vidjelo da je trošak napravljen u poslovne svrhe.	Poboljšati sistem internih kontrola u smislu obrazloženja uz račune reprezentacije, kao dokaz da je ista utrošena namjenski, u poslovne svrhe.

¹⁴ U tabeli br.6 su iskazani podaci iz dostavljenih godišnjih izvještaja interne revizije za 2012. godinu. Nalazi i preporuke u tabeli preuzeti su u izvornom obliku iz dostavljenih godišnjih izvještaja.

13.	U provođenju procedura javnih nabavki putem direktnog sporazuma u cjelosti se ne vode evidencije o provedenim postupcima direktnog sporazuma.	U potpunosti se pridržavati uspostavljenih internih procedura u postupcima javnih nabavki putem direktnog sporazuma.
14.	Izveštaj o dodijeljenim ugovorima u postupku javne nabavke za robe/usluge nisu dostavljeni Agenciji za javne nabavke BiH putem elektronskog sistema za sve provedene postupke javne nabavke.	Izveštaje o provedenim postupcima javne nabavke za robe/usluge, Agenciji za javne nabavke dostavljati u roku od 15 dana od dana okončanja postupka nabavke.
15.	Pravilnik o nabavci, vršenju usluga i ustupanju radova nije usklađen sa izmjenama Zakona o javnim nabavkama.	Ministarstvo treba uskladiti pravilnik sa izmjenama Zakona o javnim nabavkama.
16.	Isplaćivanje troškova službenog putovanja nije u skladu sa Pravilnikom o naknadama troškova za službena putovanja.	Uvesti bolju internu kontrolu za troškove službenog putovanja, na način da se prilikom obračuna putnih troškova uzimaju u obzir samo troškovi koji su u skladu sa Pravilnikom.
17.	-Ne može se potvrditi rad komisije isključivo za poslove koji nisu definisani pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji kao redovni; -Ne može se u potpunosti potvrditi komisijski rad izvan radnog vremena; -neosnovana komisijska naplata intelektualne usluge	Da se proces za uposlenike Ministarstva organizuje na principima komisijskog rada, u skladu sa Odlukom o načinu obrazovanja i utvrđivanju visine naknade za rad tijela osnovanih od strane Vlade FBiH i rukovodilaca federalnih organa državne službe.
18.	-Ugovor o djelu se zaključuje za neodređen broj nepoznatih djela; -neprimjerena (dugogodišnja) praksa ugovaranja djela sa uposlenicima Ministarstva	Ukidanje prakse ugovaranja djela sa uposlenicima Ministarstva
19.	Ne postoji Plan nabavki Ministarstva za 2012. godinu	Potrebno je pravovremeno donijeti Plan nabavki Ministarstva za svaku budžetsku godinu u skladu sa raspoloživim budžetskim sredstvima za tu godinu.
20.	Nakon zaključivanja ugovora sa odabranim dobavljačem, Ministarstvo nije objavilo obavještenje o dodjeli ugovora.	Potrebno je po okončanju postupka javne nabavke, što je prije moguće, a ne kasnije od 30 dana po zaključivanju ugovora, objaviti obavještenje o dodjeli ugovora.
21.	Ugovor sa odabranim najpovoljnijim dobavljačem, potpisan bez ugovorenih količina i ukupne vrijednosti ugovora kao bitnih dijelova ugovora.	Ugovor sa odabranim dobavljačem potpisivati sa precizno određenom količinom i vrijednošću ugovora.
22.	U spisima pojedinih predmeta (zahtjevi za sufinansiranje) nema poštanske koverte sa žigom i datumom, iz koga bi se moglo zaključiti da su poslani u roku predviđenom javnim pozivom.	Da se ubuduće kod prijema zahtjeva za raspodjelu sredstava transfera, za sve zahtjeve koji stižu poštom nakon roka predviđenog javnim pozivom, u spisu predmeta obavezno ostavi originalna poštanska koverta sa žigom i datumom prijema.
23.	Interni revizor nije mogao potvrditi dosljednu primjenu Pravilnika o kriterijima za dodjelu,	Da se ubuduće dosljedno primjenjuje Pravilnik u dijelu bodovanja prispjelih zahtjeva.

	raspored, korištenje, kontrolu i izvještavanje o utrošku sredstava, u dijelu bodovanja prispjelih zahtjeva.	
24.	U Ministarstvu ne postoji jedinstven obrazac za „Dnevnu evidenciju prisustva na poslu“.	Da se u Sektoru za normativno-pravne poslove napravi obrazac za „Dnevnu evidenciju prisustva na poslu“ koji će se distribuirati u sve organizacione jedinice Ministarstva, te se na taj način obezbijediti jednoobrazno vođenje evidencija prisustva na poslu.
25.	Revizijom je primijećeno da nisu funkcionisali interni kontrolni postupci kod utvrđivanja vremena provedenog na službenom putovanju.	Da se izvrši kontrola putnih naloga timova za provođenje Zakona o kontroli zakonitosti korištenja prava iz oblasti branilačko-invalidske zaštite, te uporedi vrijeme povratka sa službenog putovanja sa vremenom završetka posla iz Izvještaja o službenom putu i Potvrde Službe BIZ-a ili Grupe za pitanja evidencija, gdje je revizorski tim vršio reviziju.
26.	Pojedini troškovi se pravdaju nota-računima, bez ovjerenog kasa računa ili fiskalnog računa.	Da se nota-računi ne prihvataju kod pravdanja troškova, bez priloženog ovjerenog kasa ili fiskalnog računa.
27.	U dane godišnjeg odmora je odlukom ministra uveden prekovremeni rad, iako je to u suprotnosti sa odredbama člana 45. Zakona o radu.	Da se u dane godišnjeg odmora ne uvodi prekovremeni rad, jer je to u suprotnosti sa odredbama člana 45. Zakona o radu.
28.	U Ministarstvu su vođeni disciplinski postupci iako još nije bio izabran medijator državne službe.	Da se, ukoliko u Ministarstvu nema medijatora državne službe, do njegovog izbora ne pokreću disciplinski postupci.
29.	Utvrđeno je da se nije poštovao Pravilnik o uslovima i načinu ostvarenja novčanih podrški po modelu ostalih vrsta novčanih podrški u poljoprivredi, u vezi roka za dostavljanje dokumentacije za sufinansiranje premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji, te se sa sigurnošću ne može utvrditi opravdanost odobrenih sredstava.	Potrebno je dosljedno poštovati propisane rokove za predaju zahtjeva koji se odnose na sufinansiranje premije osiguranja od mogućih šteta u poljoprivrednoj proizvodnji koji su propisani Pravilnikom.
30.	U vezi rashoda Fonda solidarnosti utvrđena su značajnija prekoračenja u odnosu na Plan za period I-II 2012. godine kod UKC Tuzla i KB Mostar.	Obzirom na iskazane vrijednosti prekoračenja fakturisanih zdravstvenih usluga ukazati zdravstvenim ustanovama i pismeno ih obavijestiti o utvrđenim prekoračenjima i insistirati na kontinuiranom usaglašenju sa Planom.
31.	U planove novčanih tokova nisu uključivane preporuke o korektivnim mjerama koje je u skladu sa zakonskim propisima potrebno preduzeti, niti su blagovremeno poduzete propisane radnje na usaglašavanju prihoda i rashoda ili mjere privremenog obustavljanja	U skladu sa članom 35. Zakon o budžetima u FBiH i članom 6. Zakona o trezoru u FBiH

	izvršavanja pojedinih rashoda i izdataka.	
32.	Pojedini korisnici ostvaruju vlastite prihode koji nisu utvrđeni kantonalnom Uredbom o vrsti vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele.	Vlastite prihode ostvarivati, evidentirati i trošiti samo ukoliko su kantonalnom Uredbom utvrđeni kao vlastiti prihod korisnika.
33.	Instrukcija za priznavanje troškova korištenja vlastitog automobila u službene svrhe nije u skladu sa Uredbom o naknadama troškova za službena putovanja.	Donijeti interni akt kojim će se propisati procedure službenih putovanja sa identifikovanim licima zaduženim za kontrolu i način vršenja nadzora.
34.	Utvrđeno maksimalno opterećenje u nastavi u akademskoj 2011/2012. godini nije u skladu sa Standardima visokog obrazovanja i normativima.	Odluku o utvrđivanju maksimalnog opterećenja u nastavi za nastavnike i saradnike donositi u skladu sa Standardima i normativima i u skladu sa Pravilnikom o plaćama, naknadama i drugim primanjima zaposlenika.
35.	Prilikom raspodjele sredstava kantonalnim boračkim udruženjima i organizacijama nije proveden postupak javnog oglašavanja.	Prije započinjanja aktivnosti raspodjele sredstava izvršiti javno oglašavanje.
36.	Vršena dodjela sredstava prije nego što su provedene procedure za raspodjelu sredstava utvrđenih programom raspodjele.	Raspodjelu sredstava vršiti nakon usvojenog Programa raspodjele ukupnih sredstava ili dijela sredstava.
37.	Uočena je pojava grešaka u knjigovodstvenom evidentiranju kod pojedinih budžetskih korisnika, zbog čega konsolidacija ekonomskih kodova na kojima je bilo pogrešnog evidentiranja daje pogrešne iznose pojedinih pozicija finansijskih izvještaja.	Unaprijediti sistem internih kontrola u cilju smanjenja pojave grešaka (namjernih ili nenamjernih) u knjigovodstvenom evidentiranju.
38.	Pojedini korisnici odobrenih sredstava (općine) u 2012. godini nisu blagovremeno dostavili izvještaje o namjenskom trošenju sredstava.	Zaključenim ugovorom utvrditi rok za dostavljanje izvještaja o utrošku sredstava u skladu sa rokom za realizaciju projekta i Odlukom o kriterijima i blagovremeno obezbijediti izvještaje o namjenskom utrošku sredstava.
39.	Pojedina rješenja o utvrđivanju prava na povrat više/pogrešno uplaćenih sredstava i rješenja o odobravanju povrata nisu donesena u skladu sa Pravilnikom o procedurama za povrat i proknjiženje više ili pogrešno uplaćenih javnih prihoda sa JRT.	Rješenja o utvrđivanju prava na povrat više/pogrešno uplaćenih sredstava i rješenja o odobravanju povrata donositi u skladu sa Pravilnikom (sa svim elementima propisanim u članu 7. i 9. Pravilnika).
40.	Kod dodjele transfera Ministarstva za privredu i Ministarstva za socijalna pitanja nije omogućeno pravo žalbe.	Kod dodjele transfera omogućiti drugostепенost postupka.
41.	U osnovnim i srednjim školama se nije vodilo materijalno knjigovodstvo.	Radi zaštite imovine, potrebno je uspostaviti materijalno knjigovodstvo u školama.
42.	Utvrđeno nenamjensko trošenje budžetskih sredstava kod sportskih klubova.	Potrebno je zaustaviti naredne tranše za finansiranje određenih sportskih klubova koji se ne ponašaju prema utvrđenim kriterijima za finansiranje sporta, dok ne otklone utvrđene

		propuste.
43.	Općina za pojedine kapitalne projekte upućuje zahtjev Vladi Kantona kojim traži učešće u sufinansiranju, a revizijom se utvrdi da su doznačenim sredstvima Kantona finansirali projekat u 100% iznosu.	Tačno iskazivanje potreba općine, namjenski utrošak doznačenih sredstava Budžeta Kantona i poštivanje rokova za završetak radova.
44.	-Pojedine škole nemaju usvojen Pravilnik o plaćama i naknadama uposlenih; -Pojedine škole nemaju usvojen Pravilnik o načinu ostvarivanja, vrsti i visini vlastitih prihoda.	Donijeti Pravilnik o plaćama i Pravilnik o utvrđivanju vlastitih prihoda, načinu i rokovima raspodjele.

3.4. Interna revizija – budući pravci razvoja

Jedna od prioritetnih aktivnosti za daljnji razvoj interne revizije jesu jasno postavljeni kriteriji za uspostavljanje jedinica za internu reviziju.

U 2013. godini usvojeni su Pravilnik o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine i Pravilnik o uslovima za obavljanje poslova interne revizije u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine, čime su stvoreni čvrsti zakonski temelji za profesiju interne revizije. U narednom periodu bit će potrebno osigurati primjenu zakonske regulative i poštivanje kriterija i uslova koje ona zahtijeva, vezano za profesiju interne revizije.

Također, kao jedna od bitnih aktivnosti ističe se i definisanje modela održive edukacije internih revizora, kako za sticanje certifikata, tako i za potrebe kontinuiranog stručnog usavršavanja internih revizora kroz radionice i seminare.

Značajnu podršku razvoju interne revizije u proteklom periodu dao je projekt EU „Podrška uvođenju javne interne finansijske kontrole (PIFC) u BiH”, koji je završen u maju 2012. godine. Novi projekt započeo je u februaru 2013. Godine, te se u narednom periodu očekuje nastavak saradnje sa međunarodnim stručnjacima na razvoju ove profesije uz pomoć Europske unije.

Budući da razvoj interne revizije u velikoj mjeri zavisi od toga na koji način rukovodioci shvataju ulogu i svrhu interne revizije, te u kojoj mjeri daju podršku razvoju ove profesije, jedna od značajnijih budućih aktivnosti bit će i razvoj saradnje jedinica interne revizije i rukovodilaca kroz održavanje prezentacija i zajedničkih radionica sa ciljem jačanja međusobne saradnje.

U narednom razdoblju naglasak će se staviti i na unapređenje kvalitete rada interne revizije, posebno u dijelu strateških i godišnjih planova rada interne revizije kako bi oni odrazili prioritete budžetskih korisnika. Također bit će potrebno uložiti daljne napore za prihvatanje interne revizije od strane upravljačke strukture i daljnje napore za povećanje broja provedenih preporuka, jer samo provedene preporuke znače da su se

sistemi internih finansijskih kontrola poboljšali odnosno da su uočene slabosti u njima riješene.

Bit će potrebno jačati kapacitete interne revizije, kako po pitanju broja jedinica interne revizije i internih revizora, tako i njihove stručnosti i u tom smislu očekuje se dalja podrška novog projekta EU, započetog u februaru 2013. godine.

4. CENTRALNA HARMONIZACIJSKA JEDINICA

Centralna harmonizacijska jedinica Federalnog ministarstva finansija, uspostavljena kao sektor na osnovu Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva finansija¹⁵, ovlaštena je za razvoj u oblasti interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole, nadzor nad implementacijom svih važećih propisa u ovim oblastima i koordinaciju uspostavljanja i razvoja sveobuhvatnoga sistema internih finansijskih kontrola u javnom sektoru u Federaciji BiH.

Shodno odredbama člana 6. Zakona, CHJ FMF odgovorna je za:

1. pripremu prijedloga za izmjenu Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine, nakon usaglašavanja u KO CHJ,
2. pripremu i implementaciju programa obuke i certificiranja internih revizora u Federaciji nakon usaglašavanja programa obuke u KO CHJ,
3. implementaciju standarda za internu reviziju i Kodeksa profesionalne etike za interne revizore, nakon usaglašavanja u KO CHJ,
4. pripremu i implementaciju radne metodologije interne revizije, nakon usaglašavanja u KO CHJ,
5. pripremu i implementaciju Strategije razvoja interne revizije u javnom sektoru, nakon usaglašavanja u KO CHJ,
6. izradu pravilnika o uvjetima za obavljanje poslova interne revizije,
7. davanje mišljenja na pravilnike o unutrašnjoj organizaciji, koja uspostavlja jedinicu interne revizije, u dijelu koji se odnosi na internu reviziju,
8. koordinaciju rada jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u Federaciji Bosne i Hercegovine i uspostavljanje veze s državnim i međunarodnim institucijama na području interne revizije,
9. saradnju s Uredom za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine, radi ostvarivanja učinkovite i djelotvorne interne i eksterne revizije,
10. po zahtjevu i potrebi, rješavanje neslaganja u mišljenjima između rukovodioca jedinice za internu reviziju i rukovoditelja organizacije.

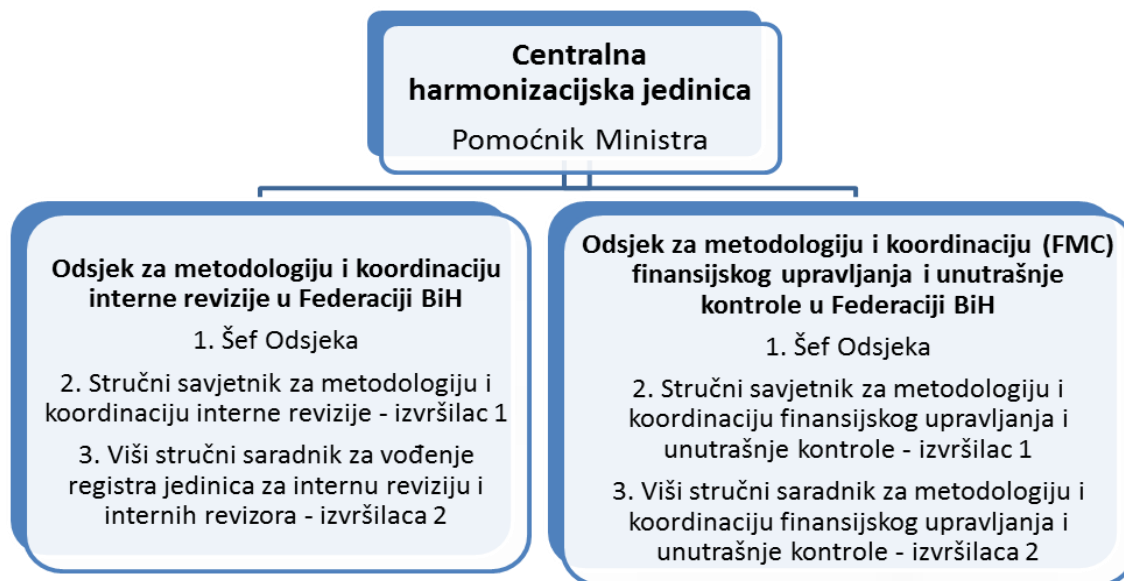
---

¹⁵ Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Federalnog ministarstva finansija broj 01-02-7093/09 od 12.11.2009.

Naprijed navedene zakonom utvrđene nadležnosti CHJ FMF odnose se na korisnike javnih sredstava budžeta Federacije BiH, kantona, gradova i općina, te vanbudžetskih fondova.

Polazeći od aktivnosti za koje je CHJ FMF nadležna, a vodeći računa o funkcionalnoj razdvojenosti finansijskog upravljanja i kontrole, te interne revizije, sistematizovane su dvije grupe unutar CHJ FMF, shodno poslovima za koje je nadležna.

Sl. 2. Šematski prikaz sistematizacije CHJ:

U 2012. godini po pitanju kadrovske popunjenosti Centralne harmonizacijske jedinice, bio je imenovan samo rukovodilac, odnosno Pomoćnik ministra za CHJ, izabran putem javnog konkursa. Djelimična popuna sistematizovanih radnih mjesta realizovana je i tokom 2013. godine.

4.1. Aktivnosti Centralne harmonizacijske jedinice

CHJ FMF provodi aktivnosti na uspostavljanju interne revizije kod korisnika budžeta u javnom sektoru, a do kraja 2012. godine, postignut je napredak koji se ogleda u sljedećim realizovanim aktivnostima:

- izrada zakonske i podzakonske regulative,
- stvaranje organizacijskih i ljudskih kapaciteta,
- implementacija sistema kod budžetskih korisnika na federalnom, kantonalnom, te nivou općina i gradova u Federaciji BiH,
- saradnja sa budžetskim korisnicima radi implementacije sistema internih finansijskih kontrola u praksi,
- saradnja sa međunarodnim stručnjacima u okviru EU projekta „Podrška uvođenju PIFC-a u BiH”

- saradnja sa Sektorom za budžet i trezor te Uredom za reviziju institucija u Federaciji BiH.

Na području razvoja finansijskog upravljanja i kontrola tokom 2012. godine pripreman je nacrt Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli i izrađena analiza stanja sistema finansijskog upravljanja i kontrola u javnom sektoru Federacije (GAP- analiza), što će biti osnova za utvrđivanje daljih područja za unapređenje ovog sistema kod budžetskih korisnika.

Nadalje, u 2012. godini izrađen je obrazac Godišnjeg izvještaja interne revizije za 2012. godinu i prvi put je Vladi Federacije BiH podnesen konsolidovani godišnji izvještaj o internoj reviziji u javnom sektoru za 2011. godinu.

Tokom 2012. godine CHJ FMF je izvršila analizu budžeta organizacija na svim nivoima, kako bi na osnovu rezultata analize izvršila procjenu o obimu potrebe uspostavljanja interne revizije u Federaciji BiH, odnosno koji budžetski korisnici trebaju uspostaviti jedinice interne revizije. Na osnovu toga tokom 2012. godine pripremljen je nacrt Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinica za internu reviziju u javnom sektoru u Federaciji BiH i nacrt Pravilnika o uslovima za obavljanje poslova interne revizije u javnom sektoru u Federaciji BiH. Navedeni pravilnici usvojeni su i objavljeni tokom 2013. godine¹⁶.

Prilikom provođenja navedenih aktivnosti CHJ FMF imala je značajnu podršku međunarodnih stručnjaka u okviru projekta „Podrška uvođenju PIFC-a u BiH” finansiranog iz sredstava EU (IPA sredstava), koji je započeo krajem 2010. godine, a završio u maju 2012. godine, što je u velikoj mjeri omogućilo realizaciju svih prethodno navedenih aktivnosti, naročito pripremu i izradu zakonskih i podzakonskih propisa, te organizaciju seminara, konferencija i obuka. Projekt je osigurao stručnu i materijalno-finansijsku podršku za realizaciju navedenih aktivnosti.

Po završetku gore pomenutog projekta Delegacija EU krajem 2012. godine pristupila je pokretanju novog projekta koji je započeo u februaru 2013. godine.

Nakon održanih obuka, učesnicima edukacija u 2011. godini, dodijeljeni su certifikati.

Rukovodilac Centralne harmonizacijske jedinice i interni revizori budžetskih korisnika također su sudjelovali na studijskom putovanju, te na domaćim i međunarodnim konferencijama te seminarima, od kojih se ističu:

- XV Međunarodni simpozij „Finansijski sistem i ekonomski razvoj” u organizaciji Revicon, Neum, septembar/2012. godine
- Plenarni sastanci Zajednice prakse interne revizije– u organizaciji PEM PAL, Lavov, Ukrajina, oktobar/2012. godine

Potrebno je istaknuti značaj učešća na sastancima ovakve vrste, radi sticanja znanja, razmjene iskustava i razvijanja dobre prakse interne revizije.

---

¹⁶ „Službene novine FBiH”, broj: 82/13
„Službene novine FBiH”, broj: 85/13

Saradnja sa budžetskim korisnicima tokom 2012. godine ostvarena je kroz niz posjeta institucijama u kojima su održane prezentacije i sastanci s predstavnicima korisnika budžeta, zaduženim za finansijsko upravljanje i kontrole u vezi uspostavljanja i razvoja finansijskog upravljanja i kontrole i interne revizije.

I tokom 2012. godine nastavljeno je intenziviranje saradnje CHJ FMF sa Sektorom za trezor u cilju koordiniranog razvoja sistema internih finansijskih kontrola u javnom sektoru.

Sa Uredom za reviziju institucija u Federaciji BiH također je nastavljena saradnja koja je prisutna od samih početaka uspostavljanja interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole, a u znatnoj mjeri je doprinijela uspostavljanju i razvoju sistema internih finansijskih kontrola kod korisnika budžeta, posebno u dijelu interne revizije.

CHJ FMF smatra neophodnim istaći svoje nezadovoljstvo u vezi KO CHJ u Bosni i Hercegovini. Naime, iako je zakonom utvrđeno da se KO CHJ uspostavlja s primarnim ciljem harmonizacije politika, procedura i aktivnosti na polju interne revizije javnog sektora u Bosni i Hercegovini¹⁷, neodržavanje sastanaka i nepostojanje saradnje između članova KO CHJ odražava se negativno na rad i rezultate CHJ FMF, koja je u svom radu usmjerena na uspješno obavljanje poslova unutar nadležnosti koje su joj date Zakonom.

Tako je članom 8. Poslovnika o radu KO CHJ propisano da redovne sjednice saziva predsjedavajući KO CHJ po potrebi, a najmanje jednom mjesečno, uz prethodno pismeno obavještenje članova KO.

Iako je rukovodilac CHJ FMF, u svojstvu predsjedavajućeg KO CHJ, sedam puta upućivao poziv za održavanje sjednice KO CHJ, Centralna jedinica za harmonizaciju Republike Srpske na isti se nijednom nije odazvala.

Na taj način je direktno onemogućila rad KO CHJ jer je članom 10. gore navedenog pravilnika utvrđeno da je potrebno da budu prisutna sva tri (3) člana KO CHJ, da bi mogla biti održana redovna sjednica. Na taj način, zbog neodržavanja sastanaka KO CHJ na kome bi bila postignuta zakonom utvrđena saglasnost za pojedine aktivnosti, CHJ FMF nije bila u mogućnosti da realizuje pojedine aktivnosti utvrđene planom i programom za 2012. godinu, između ostalog, plan edukacije i certifikacije internih revizora.

4.2. Centralna harmonizacijska jedinica - budući razvoj u oblasti interne revizije

U idućem periodu CHJ FMF usmjerit će se prvenstveno na dalje jačanje koordinacijske uloge što uključuje saradnju sa svim interesnim grupama u razvoju interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole, uključujući sve korisnike budžeta Federacije BiH – federalni, kantonalni i općinski nivo, te jedinice lokalne samouprave sa statusom grada.

---

¹⁷ Član 2. Zakona o internoj reviziji u institucijama Bosne i Hercegovine („Sl. glasnik BiH“br. 27/08 i 32/12)

Planiran je nastavak saradnje sa Uredom za reviziju institucija u Federaciji BiH, Delegacijom EU i budućim projektima finansiranim od strane EU, namijenjenim podršci razvoja sistema internih finansijskih kontrola u javnom sektoru u Federaciji BiH.

Na području zakonske i podzakonske regulative iz oblasti interne revizije, uz napomenu da su Pravilnik o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u javnom sektoru u Federaciji BiH i Pravilnik o uslovima za obavljanje poslova interne revizije u javnom sektoru u Federaciji BiH usvojeni tokom 2013. godine, potrebno je i realizovati:

- Izradu nacrtu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o internoj reviziji u javnom sektoru u Federaciji BiH,
- ažuriranje i objavu Metodologije rada interne revizije, Etičkog kodeksa za interne revizore u Federaciji BiH i Standarde za profesionalnu praksu interne revizije sa pojašnjenjima.

Po pitanju interne revizije, neophodno je naglasiti da je narednom periodu potrebno izraditi plan i program za certificiranje internih revizora, te razviti održiv model edukacije internih revizora i osoba zaduženih za finansijsko upravljanje i kontrolu.

Pored gore navedenih aktivnosti koje se odnose na internu reviziju, CHJ FMF planira i donošenje Zakona o finansijskom upravljanju i kontroli, donošenje Pravilnika za finansijsko upravljanje i kontrolu, te sačinjavanje priručnika koji će unaprijediti primjenu finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u Federaciji BiH.

Budući da je razvoj sistema internih finansijskih kontrola ključan preduslov boljeg i uspješnijeg upravljanja javnim sredstvima, a također i neophodan preduslov u pripremi zemlje za korištenje sredstava EU, neophodno je pružiti podršku i osigurati kvalitetan kadar koji bi CHJ FMF omogućio uspješno obavljanje nadležnosti utvrđenih Zakonom. Navedeno će zahtijevati daljnje aktivnosti na popunjavanju sistematizovanih radnih mjesta u CHJ FMF.

5. ZAKLJUČAK

Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije u javnom sektoru Federacije Bosne i Hercegovine za 2012. godinu drugi je izvještaj koji je Federalno Ministarstvo finansija, u skladu sa zakonom, izradilo i podnijelo Vladi Federacije BiH o aktivnostima interne revizije u javnom sektoru. U odnosu na Godišnji konsolidovani izvještaj interne revizije u javnom sektoru Federacije Bosne i Hercegovine za 2011. godine, evidentan je daljnji napredak koji se ogleda u broju zaposlenih internih revizora, broju uspostavljenih jedinica za internu reviziju, te broju obavljenih internih revizija.

Jedna od najznačajnijih aktivnosti tokom 2012. godine bila je priprema i izrada nacrtu Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u javnom sektoru Federacije BiH, što je rezultiralo njegovim donošenjem tokom 2013. godine.

S obzirom da većina institucija još uvijek nije započela aktivnosti formiranja jedinice za internu reviziju u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima, a u pojedinim organizacijama, iako formirane, jedinice po svom mjestu u organizaciji i opisu

aktivnosti nisu usklađene sa važećom regulativom, u narednom razdoblju naglasak će se staviti na primjenu zakonske regulative i poštivanje kriterija i uslova koje ona zahtijeva. Skrećemo pažnju na slučajeve u praksi gdje interni revizori ne obavljaju isključivo poslove interne revizije, nego i poslove inspekcije, poslove komisijskog karaktera i druge poslove, što je u suprotnosti sa ulogom i svrhom interne revizije. Takođe, evidentni su i slučajevi gdje poslove interne revizije i kontrole obavljaju stručni savjetnici za kontrolu koji nemaju potrebnu nezavisnost u okviru organizacije u kojoj obavljaju poslove interne revizije i kontrole.

Obzirom da aktivnosti na uspostavljanju i razvoju ovog sistema ujedno predstavljaju i obavezu iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Bosne i Hercegovine, s druge strane, sistem interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrola zahtijeva kontinuirani razvoj, pri čemu je važno osigurati da razvoj ovog sistema prati i razvoj okruženja u kojem djeluje, prije svega razvoj u budžetskom sistemu.

U prilog tome ide činjenica da je u pripremi novi Zakon o budžetima u Federaciji BiH, koji će pokrenuti promjene u pristupu upravljanja budžetskim sredstvima, razvijajući procese planiranja, povezivanja ciljeva i budžetskih sredstava, te razvoj programskog planiranja i orijentaciju, ne samo na ulazne veličine (visinu i vrstu troškova), već i na postignute rezultate. Između ostalog, navedeni zakon će obavezati korisnike budžeta na federalnom nivou na izradu trogodišnjih strateških planova, kroz koje će definisati viziju, strateške ciljeve, načine realizacije ciljeva, mjere procjene rezultata i sistem praćenja postizanja rezultata.

Sve to u cjelini ukazuje na nužnu potrebu osnaživanja interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u Federaciji BiH i to naročito u procesima koji su ključni za kvalitetno upravljanje budžetskim sredstvima, uključujući planiranje, programiranje, izradu finansijskog plana, realizaciju finansijskog plana, proces ugovaranja i javnih nabavki, praćenje realizacije finansijskog plana, te sisteme internog izvještavanja.

Pritom je neophodno imati u vidu ulogu CHJ FMF u daljem razvoju sistema interne revizije i finansijskog upravljanja i kontrole, kojoj je, pored podrške međunarodnih stručnjaka u okviru projekata EU iz navedenih oblasti, nužna podrška i saradnja budžetskih korisnika u Federaciji BiH, koji na razvoj interne revizije unutar svoje organizacione strukture trebaju gledati kao na ključ uspješnog funkcionisanja i razvijati je u okviru svojih nadležnosti.

Broj: 10-49-7028/13

Sarajevo, 10.12.2013. godine

MINISTAR

ANTE KRAJINA